

Tėvynė

Nr. 5

New York, N.Y. 10001 | 1971 m. Februo

64 metai

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

RECEIVED
FEB 20 1971

Grand
Center
P.O. Box 2221
New York, N.Y. 10021

SLA TAUTINEI FONDACIJAI REKIA DIDELO DĖMESIO

PER SLA TAUTINĘ FONDACIJĄ YRA GALIMUMAI IŠPLĖSTI STAMBIĄ KULTŪRINĘ VEIKLĄ. SLA TAUTINĖ FONDACIJA GALI IŠAUGTI IR SUSTIPRĖTI TIK VISŲ VEIKLIJŲ SUSIVIENIJIMO NARIŲ PASTANGOMIS. SLA TAUTINĖS FONDACIJOS VEIKLA YPATINGAI SVARBI PLAČIAJAI LIETUVIŲ VISUOMENEI. SLA TAUTINĖS FONDACIJOS VEIKLĄ PAGYVINDAMI, PADARYSIME IR PATIES SUSIVIENIJIMO DARBUS LABIAU AKTYVIUS.

Negalima skųstis, kad mūsų Susivienijimo nariai abejingai žiūrėtų į prieš keletą metų atgavintos SLA Tautinės Fondacijos uždavinius. Kaip matome iš apyskaitų ir pranešimų "Tėvynėje", labai dažnai jai skiriamos aukos, apie jos veiklą nuolat kalba atsakingi Susivienijimo veikėjai. Ši Fondacija tolydžio vis auga. Tik, reikia atvirai pasakyti, jog jos stiprėjimas vyksta iki šio laiko gan lėtai. Dabar laikas susirūpinti Tautinės Fondacijos ugdymu, nes tai glaudžiai susieta ir su paties Susivienijimo darbų didesniu išplėtimu.

MES TURIME GRAŽIUS PASIRYŽIMUS,
BET MAŽAI JUOS GARSINAME

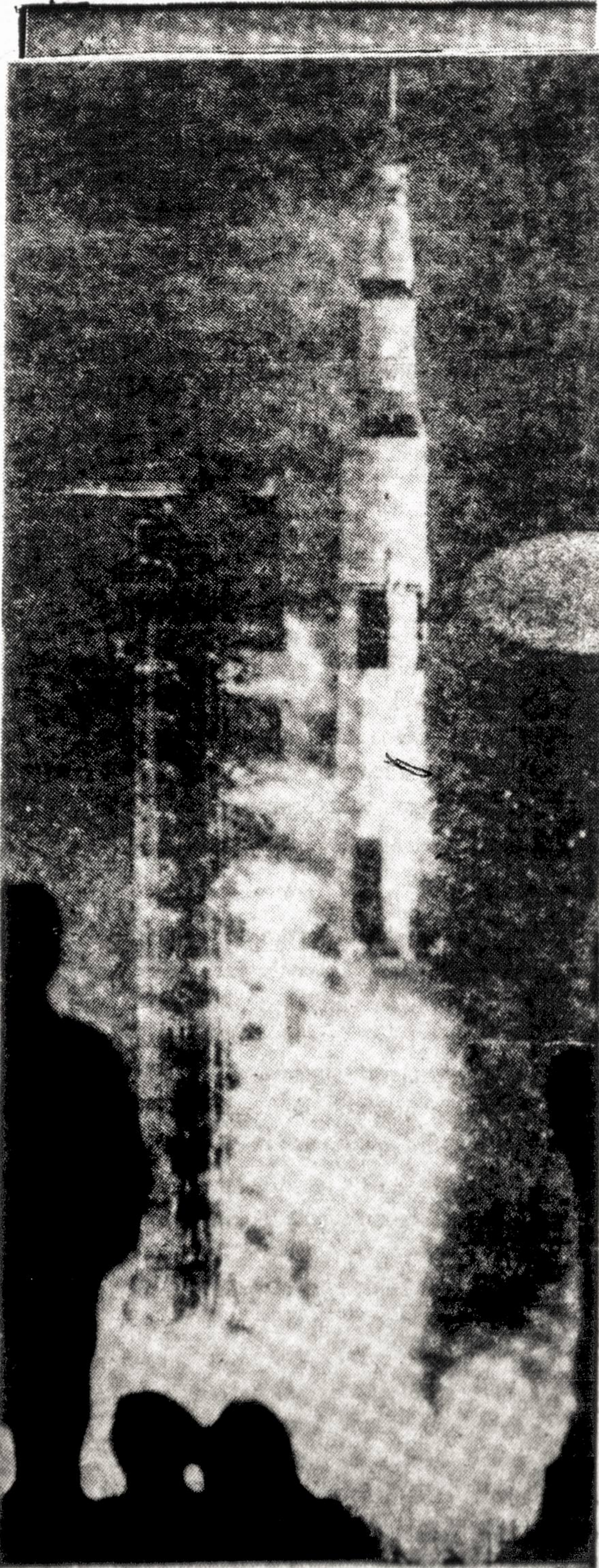
Lygiai taip atsitiko ir su Tautine Fondacija. Pirmieji paskelbimai apie Tautinės Fondacijos veiklą buvo sutikti palankiai. Ir buvo tikėtasi, jog mūsų veikėjai, suprastami pradėto darbo svarbą, iškels Fondaciją ir padarys jos veikimą artimą visai lietuvių visuomenei. Tačiau praktikoje pasirodė, kad ne visi rūpesčiai taip gyvai praktikoje pasireiškė, kaip buvo tikėtasi. Iš to ir išplaukė Tautinės Fondacijos lėtokas augimas. O tai apgailėtinas reiškinys.

KODĖL SVARBI SLA TAUTINĖ FONDACIJA?

Kaip patsai Susivienijimas, taip lygiai ir Tautinė Fondacija savo veikloje remiasi ilgais dešimtmečiais susiklosčiusiom tauriom Amerikos lietuvių tradicijom. Jeigu pats Susivienijimas sujungia visų patriotinių srovių ir sluoksnių lietuvius, tai Tautinė Fondacija, laisva nuo siauro srovinio partiskumo, gali nuveikti plačiausius darbus, kurių nenorės imtis kai kurie veikėjai bei organizacijos. Šioji aplinkybė ir padaro Tautinės Fondacijos veikimą ypatinai svarbų visai lietuvių visuomenei, kuri būdama pasiskirsčius atskiromis srovėmis, ne visada palankiai priima priešingų nuotaikų veikėjų pasiūlymus.

NEUŽMIRŠKIM SENŲJŲ AMERIKOS LIETUVIŲ TRADICIJŲ

Dabar jau dažnas apie tas kilnias iš senų laikų veikiančias tradicijas šiandien jau neužsimena. Bet tikrumoje, nors ir skambiai besireiškiančios naujai atneštos nuotaikos Amerikos lietuviams nepakeis tos kilnios tolerancingumo ir tautinio solidarumo dvasios, kokia buvo ugdoma Susivienijime. Turime "ražų tikslą, jo siekime vieningai ir patv

Apollo 14 išskrenda į mėnulį.

MASKVA NAIKINA MINISTERIJAS VILNIUJE

Maskvos įtaka vis didėja ir okupuotoje Lietuvoje vis mažėja skaičius vadinamų "respublikinių ministerijų". Pėmai rudenį "Sąjungine-respublikine" virto "Lietuvos TSR Teisingumo ministerija", panašiai įvyko ir su "Ministrų Tarybos Valstybiniu radio ir televizijos komitetu".

Vilniuje Lietuvos Aukščiausioji Taryba, pakeitė 45 ir 48 Konstitucijos straipsnius. Dabar pažymėta, kad prie sąjunginių-respublikinių Lietuvos "ministerijų" buvo šios: Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo, Baldų ir medžio apdirbimo pramonės, Finansų, Gynybos, Kaimo statybos, Kultūros, Lengvosios pramonės, Maisto pramonės, Melioracijos ir vandens ūkio, Mėsos ir pieno pramonės, Miškų ūkio ir miško pramonės, Paruošų, Prekybos, Ryšių, Statybinių medžiagų pramonės, Statybos, Sveikatos apsauga, Švietimo, Teisingumo, Užsienių reikalų, Žemės ūkio.

Vadinamų respublikinių ministerijų beliko penkios: Automobilių transporto ir plentų, Buitinio gyventojų aptarnavimo, Komunalinio ūkio, Socialinio aprūpinimo ir Vietinės pramonės. (E.)

ESPERANTO KALBA LIETUVOJE

"Komjaunimo Tiesa" pranešė, kad esperanto, tarptautinė kalba privalomai dėstoma 31-je Sovietų Sąjungos mokykloje. Esperanto kalba jaučiamas dėmesys ir okupuotoje Lietuvoje, tačiau trūksta pedagogų. Pėmai vasarą specialus esperanto kalbos kursas buvo suruoštas 27 rajonų atstovams. Pėmai privalomas tos kalbos kursas pradėtas skaityti Vilniaus Valst. Pedagoginio instituto studentams.

Grudžio mėn. Vilniuje, minint esperanto kalbos įkūrėjo Zamenhofo 111-sias metines, įvyko tradicinis Lietuvos esperantininkų susitikimas. (E.)

* APOLLO 14 kelionės pradžia nebuvo laiminga. Pirmiausia audra suvėlino erdvių laivo pakilimą 40 minučių. Bet ir pakilus į orą pasirodė sunkumai. Buvo net bijoma, jog kelionę teks nutraukti. Astronautams betgi pavojaus nebuvo. Pirmąją naktį astronautai irgi turėjo keblumą, bet Shepard, Mitchell ir Rosa glaudžiai veikdami su žemėje esančių specialistų pagalba savo kelionę išlygino. Tuo tarpu padėtis tokia, kad į visą kelionę žiūrima optimistiškai ir Apollo 14 vasario 5 d. turėtų pasiekti mėnulį. Bet akivaizdoje pasireiškusių sunkumų, pilno užtikrinimo nėra.

Tėvynė

LIETUVIŲ AMERIKOS ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numerui išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senais adresais ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Mus jaudina jaunimo laisvės troškimas

Tikrumoje Amerikos lietuviai, kurie šioje šalyje įsikūrė prieš penkiasdešimt ar net šešiasdešimt metų, niekada nesijautė čia emigrantais. Jų tarpe populiarius buvo posakis - "naujoji tėvynė". Jie išvažiavo "iš krajaus", kaip sakydavo, apkartusia širdim. Ten jiems sunku, varginga buvo gyventi ir jie plaukė per Atlantą išsvajotos laimės ieškoti.

Šiomis nuotaikomis reikia pateisinti lietuvių veržlumą ir troškimą įsijungti į naujos tėvynės gyvenimą, o taip pat čia pat sukurti savo lietuvišką tautinį veikimą. Todėl čia išbūjo lietuviška spauda, susikūrė nepaprastai daug draugijų ir įvairaus pobūdžio organizacijų. Ilgainiui mūsų žmonės išsiauklėjo savitai, prisitaikydami prie šio krašto gyvenimo sąlygų.

Reikia pasakyti, kad Amerikos lietuvis pasijuto tvirtas savo padėtyje, mėgo reikšti savarankias nuomones ir dažnokai, kai grįždavo į tėvų kraštą, jau nenorėdavo sutikti su visu kuo, ką ten rasdavo. Juk gerai žinomi, Amerikos lietuvių pasinešimai pakritikuoti ir tvarką Lietuvoje, ir naujai susidarancius papročius. Jam, mat, jau iš šalies žiūrint viskas kitaip atrodydavo. Nereikėtų užmiršti anų laikų, kai "dialogas" tarp vienos ir antros Atlanto pusės lietuvių nebūdavo jau visai sklandus.

Tik naujieji ateiviai po antrojo pasaulinio karo pasiekę Amerikos krantus atnešė emigrantines nuotaikas. Jie visai kitaip jautėsi čia, niekada neužmiršdami, jog ne savu noru turėjo apeisti Lietuvą. Jų vaizduotėje neišnykdavo tie žavūs vaizdai, kokie juos supo savo krašte. Gal todėl tam tikrą laiką abi čia gyvenančių lietuvių bangos nesugebėjo sutapti ir gyveno kiekviena savu gyvenimu ir vadovaudamies savais papročiais.

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* ARGENTINOS LIETUVIAI pensininkai kasmet turi tradicinius bendrus pietus. Argentinos Lietuvių Centras pasirūpina, kad tie pietūs sudarytų pensininkams išskirtiną viešnagę. Tad suvažiuoja pensininkai iš visų apylinkių. Jie susitinka savo senus pažįstamus ir draugus. Neseniai įvykusiuose pensininkų pietuose dalyvavo pora šimtų žmonių. Taip pat pažymėtina, kad tokiuose pietuose noriai dalyvauja dauguma lietuvių veikėjų ir žymesnieji profesionalai. Pačios lietuvių šeimininkės pasirūpina, kad tie pietūs būtų geri. Pirmoje eilėje, žinoma, kaip Argentinoje kepama asado (jautiena), taip pat duodamos ant žarijų iškeptos dešrelės (chorizos), esti ir specialiai gaminta vištiena (polios). Tik Chicagos ir Brooklyno pensininkai visų užmiršti. Niekas jiems nerengia jokių pietų.

* KAZYS SAURUSAITIS, veiklus Brooklyno darbuotojas, gruodžio 30 d. staiga mirė. Jis paliko žmoną Marijoną, sūnų Algį, dukterį Aldoną ir brolių Stasį Chicagoje. Saurusaitis savo laiku dalyvavo Brooklyno Trubadūrų kvartete, kartu su Jurgiu Jokubaičiu, Kaziu Kazemėku ir Feliksu Norkum.

* GARY, IND. lietuviai pastaraisiais laikais neturi kuo pasidžiaugti. Čie buvo net 12 lietuviškų draugijų, liko tik dvi. Buvo parapija ir mokykla. Liko tik apie 200 šeimų. Vietinis klebonas Grutka norįs parduoti bažnyčią, mokyklą ir kitą lietuvių turtą. Bet pirkėjų nesuranda. Bet vis tik Juliaus Gudyno pastangomis vasario 21 d. čia įvyks nepriklausomybės šventė.

DR. JONAS KUNCA, turįs savo kliniką "Baltika" Mendozos provincijos Tanuyan mieste, garsėja kaip gabus gydytojas. Argentinon jis atvyko po II pasaulinio karo su gydytojo diplomu, kurio galiojimą turėjo patvirtinti papildomomis studijomis ir egzaminais Mendozos universitete.

Bet nuostabus dalykas! Neseniai įvykusių nelaimingų atsitikimų su visa eile lietuvių, kurie ryžosi surasti laisvę ir laimę už savo gimtinės rubežius, visus lietuvius vienodai jautriai palietė. Visi gražiai suprato tas nuotaikas, kokios paskatino jaunos lietuvius didžiausiam jų gyvybei pavojuje siekti laisvės. Čia jau neliko jokių skirtumų, visi giliu nuoširdumu užjautė saviškius ir savo krūtinėje turėjo tuos pačius jausmus. Broliškas šūkis buvo visų Amerikos lietuvių išgirstas. Atrodo, kad išblėso nuomonių skirtumai. Visiems širdį skaudėjo dėl tėvynainius ištikusią skaudžių nelaimių.

Taip, tai tiesa, šios šalies, kaip ir viso pasaulio lietuviai, gyvena pakiliomis nuotaikomis. Pirmiausia mus visus jaudina, kad neatsižvelgiant tautinio gyvenimo slopinimų, mūsų jaunoje kartoje tebėra galingas laisvės troškimas ir ryžtas išlaikyti tautinę savigarbą.

TĖVYNĖ 2

DR. J. VIDŽIŪNO taikos misija Vietname. The Daily Pantagraph, Bloomington-Normal, Illinois laikraštis aprašė dr. Juozo Vidžiūno, gyvenančio Lexingtone, savanorišką "taikos misiją" Vietname.

Jo kelionę suorganizavo Amerikos medikų draugija. Vietname jis išbuvo du mėnesius katalikų seserų laikomoje ligoninėje Qui Nhon mieste, kuriame yra 50,000 gyventojų. Gydytojas ten labai reikalingas. Malarija, džiova, dizenterija ir daugybė kitų ligų kankina gyventojus.

DR. R. KARKA kurį laiką specializavosi burnos chirurgijoje Chicagoje. Šalia specialybės dar ir vedybų pažymėjimą parsivežė, vedė Chicagos lietuvaite ir išvyko Europon povestinėn kelionėn.

KANADOS Lietuvių Gydytojų Draugijos valdyba balandžio 29 d. posėdyje paskirstė 1969-70 m. sukauptas lėšas: Vasario 16 gimnazijai \$ 324, K.L. Fondui \$ 250, Toronto Maironio šeštadienei mokyklai \$ 200, mokslo ir kūrybos simpoziumui Chicagoje \$ 75, "Varpo" chorui \$ 50, "Birbynei" \$ 50, N. Pr. Marijos vaserų vad. L. Vaikų Namams \$ 50, iš viso \$ 999.

CHIRURGAS DR. ALDO M. ŠLEPETIS, Tornu ligoninės direktoriaus pavaduotojas, balandžio 11-18 dienomis Kordobos mieste vykusiame tarpamerikiniame darbo medicinos kongrese padarė mokslinį pranešimą. Jo darbus skelbia ne tik Argentinos, bet ir Ispanijos medicinos žurnalai.

* JUOZAS PENELASKAS, inžinierius, kurs gyvena dabar Australijoje, Melbourn mieste, dalyvaudamas inžinierių konferencijoje Belgijoje, konkurso keliu laimėjo žymų projektą - sukonstruoti specialią automatinę mašiną šienui nuimti. Šis darbas užtruks ilgesnį laiką, kadangi teks atlikti bandymus. Mūsų tėvynainis Penelaskas pats didžiuojasi savo išskirtinu laimėjimu, bet ir Australijos, kuriai jis atstovavo minėtam konkurse, administracija patenkinta, galėdama pasiekti pirmaujančių pozicijų mašinų gamyboje.

* MELBOURNE, Australijoje, įvykusioje lietuvių dienoje buvo rodomi paveiksai iš dabartinės Lietuvos gyvenimo. Ši vaizdinė medžiaga buvo atgabenta iš Lietuvos tų Australijos lietuvių, kurie neseniai ten lankėsi. Buvo rodoma Vilniaus senoji ir naujoji architektūra, Kauno, Druskininkų, Trakų ir kitų miestų vaizdai.

giving
BLOOD
saves lives

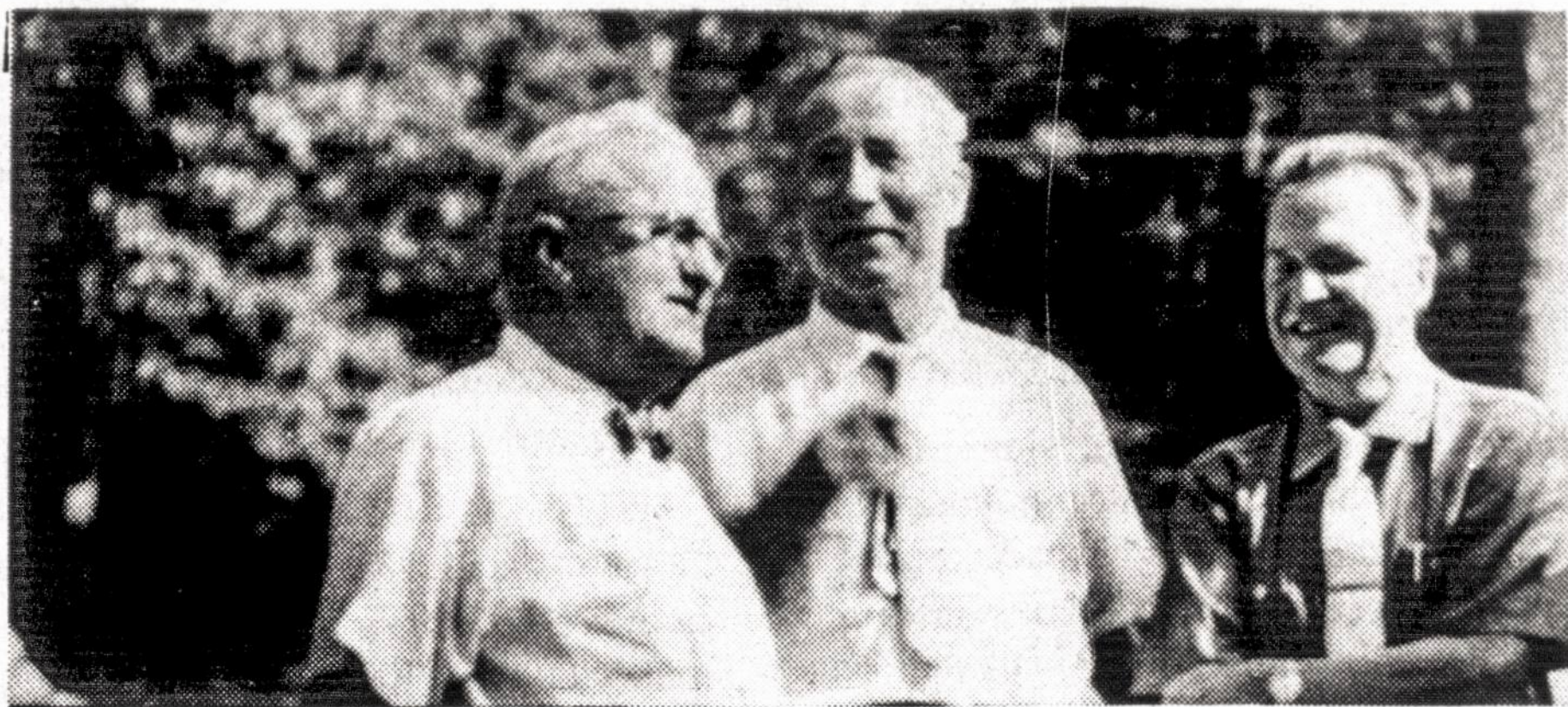
United States Postage

6

Lietuviškos šeimos vėjus vyksta iki Vasario 16 dienos

Greitai atsiliėpkit į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kurį dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. — Gerbiame Jūs SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokia pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Joną Baltų atsisveikinant

Jonas Baltus (dešinėje) su savo bičiuliais iš Brooklyno - J. Garšva, neseniai mirusiu laidotuvių direktorium (kaireje) ir Daukantu (viduryje).

Senųjų amerikiečių eilės pamažu retėja. Veik nėra metų, kad nereikėtų atsisveikinti su geru pažįstamu, mielu žmogumi, palydint jį į amžiną atilsį. Šių metų sausio 16 d. teko atsisveikinti ir su vienu žymesniųjų veikėjų Jonu Baltum, artimu kaimynu.

Jonas Baltus, kaip ir daugumas senosios kartos lietuvių, atvyko į Ameriką be mokslo, be jokių turtų, o vien tik apsiginklavęs viltimi, kad Amerikoje, visokių galimybių šalyje, jis nepažaus. Nuosirdžiai tikėjo, kad čia jam bus galima surasti geresnį gyvenimą negu Lietuvoje, kur tėvų ūkis buvo išdalintas keliems broliams. Pradžioje ėmėsi darbo, koks buvo įmanoma gauti, o vakarais siekė mokslo. Įgijęs inžinieriaus specialybę, gavo tarnybą Con Edison bendrovėje, kur išdirbo iki pensijos. Jo žmona Ieva, su kuria gražiai sugyveno, taip pat dirbo ir tokiu būdu gražiai prasigyveno ir galėjo nemaža padėti tiems giminėms, kuriems likimas nebuvo toks palankus.

Būdamas pensininku apsigyveno Smithtown, pasistatydintame savo paties išdirbto plano name. Savo sodyboje labiausiai didžia-

vosi dviem berželiais, kuriuos jam pasisekė gauti ir kurie gražiai bujojo. Didžiavosi jais lyg didžiausiu turtu, sakydamas, kad jie artimai primena jo tėvų namus. Rodos, gyvenk ir norėk. Bet štai jo žmona sunkiai suserga, o prieš pora metų miršta. Jos mirtis, matomai, parbloškė labai stiprų vyrą ir jis, užsidaręs vienumoj su šuneliu, tik skendo liūdesyje, iki pats rimtai susirgo ir buvo patalpintas ten pat Smithtown vadinamoj Nursing Home prieglaudoj. Deja, iš ten jam nebuvo lemta išeiti ir sausio 12 d. jo gyvybė užgeso.

Gyvas ir sveikas būdamas Baltus daug kam yra padėjęs savo patarimais ir kitkuo. Lietuvoje likusiems giminėms yra pasiuntęs daugybę siuntinių ir pats vis svajojo ten apsilankyti, aplankyti kartą mindžiotus takus, apverkti svetimųjų išdraskytą jo tėvų ūkį, paguosti ten likusius artimuosius.

Su širdgėla atsisveikino Joną būrelis likusių jo artimesnių draugų. SLA jo vietą kažin ar kas užpildys. O turėtų.

Andrius Lapė

Detroit, Mich.

Stasio Butkaus šaulių kuopos moterų sekcija sausio 18 d. išsiuntė Punsko lietuviams du rūbų siuntinius.

Stasio Butkaus šaulių kuopa savo būstinę įsirengė Lietuvių Namuose. Būstinėje bus patalpinta šaulių biblioteka ir kitas turtas. Ten pat vyks posėdžiai ir mažesni susirinkimai. Šauliai yra užsibrėžę savo biblioteką praplėsti ir mielai priima jiems paaukotas knygas. Būstinę įrengė kontraktorius Petras Putrius.

„Šilainė“ pasirodė sausio 30 d. Lansinge, gubernatoriaus William G. Milliken inauguraciniame baliuje. Vasario 14 d. 3 val. Mercy kolegijos patalpose „Šilainė“ atliks programą

minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktį. Taip pat pasirodys vasario 20 d. 7:30 ir 8:30 val. Cobo Hall patalpose gėlių parodos metu.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukakties minėjimas įvyks vasario 14 d. 3 val. Mercy Kolegijos patalpose. Kalbės: ALT-os pirmininkas dr. K. Bobelis ir JAV kongreso narys Gerald Ford.

Meninę programą išpildys jaunimo choras vadovaujamas Stasio Šližio ir tautinių šokių grupė „Šilainė“ vadovaujama Galinos Gobiėnės.

Detroito jaunimo choras yra pakviestas į Windsorą vasario 21 d., minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo sukaktį.

Stefanija ir Ignas Kauneliai, sausio 10 d.

atsventė savo 25 metų vedybinę sukaktį.

Lietuvių Namams po 100 dolerių aukojo: Juozas Petrauskas, Albertas Hofmanas, Sofija ir Antanas Vainoriai, Antanas Lelevičius ir Stasys Sualaitis.

DEMONSTRAVO DETROITO LIETUVIAI

Sausio 23 d. 10:00 val. pulkelis lietuvių susirinkė į Kennedy aikštę, nešdami Lietuvos vėliavas ir plakatus, demonstravo dėl mirties bausmės Vytautui Simokaičiui ir trijų metų kalėjimo jo žmonai Gražinai. Plakatu užrašai visiems priminė kokia baisi ir žiauri yra komunistinė diktatūra. Pačiose pirmose gretose, nešdamas Lietuvos vėliavą, žygiavo Vincas Tamošiūnas, šalia jo plakatai šaukė: „Have mercy for Vytautas and Gražina“, „They tried to escape from communists“.

Viso ten buvo įvairiais šukiais apie 40 plakatų ir demonstracijoje dalyvavo netoli 200 lietuvių.

A. Grinius

Chicago, Ill.

322 kuopos svarbus susirinkimas įvyks vasario 12 d., 8 val. vakare Dariaus - Girėno svetainėje, 4416 S. Western Ave. Chicago. Šiame susirinkime aptarus einamuosius reikalus bus iškilmingas Vasario 16, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo minėjimas, kurį praves kuopos narys, teisininkas Kazys Šidlauskas. Po susirinkimo bus draugiška kavutė.

Prašome narius gausiai dalyvauti.

322 Kuopos Valdyba

PIRMOSIOS ŠAULĖS

BIRUTĖ GRIGAITYTĖ-NOVICKIENĖ. Tai buvo tais pasakiškais laikais mūsų laisvoje nepriklausomoje Lietuvoje, kai pradėjo organizuotis lietuviškos šaulės, a. a. Emilijos Pūtvičienės motiniškai globojamos ir vedamos.

Viena tų pirmųjų šaulių buvo jaunutė Birutė Grigaitytė. Pilna energijos, ryžto ir šviesaus idealizmo, ji užsirašė į sesių šaulių eiles ir ragino kitas mergaites stoti į steigiamąjį moterų skyrių Kaune.

NAUJOSIOS ŠAULĖS

STASĖ MAMENIŠKYTĖ-HOTRIENĖ. 1970 m. rugsėjo mėnesį į Detroito Stasio Butkaus šaulių kuopą įstojo senųjų ateivių - a. a. Stanislavos Smilgevičiūtės ir Antano Mameniško energingoji dukra Stasė Hotrienė.

TĖVYNĖ 3

Vytautui Simokaiciui - 15 metų konc. stovyklų

Visą pasaulį sujaukino žinia, kad jaunas lietuvis Vytautas Simokaitis už bandymą iš Vilniaus į Palangą skridusį lėktuvą nukreipti į Švediją, Vilniaus teismo buvo nubaustas mirties bausme. Jam Lietuvos Aukščiausios Tarybos prezidiumas šią žiaurią mirties bausmę pakeitė į 15 metų koncentracijos stovyklų. Pagal sovietų praktiką, teismas jam negalėjo pakeisti bausmę, jam liko tik prašyti pasigailėjimo. Nėra jokių abejonių, kad jo likimą sprendė ne Vilnius, bet Maskva.

Tokia, negirdėto žiaurumo bausmė, kuri taikyta dar už neįvykdytą nusikaltimą, sukėlė pasipiktinimą visame pasaulyje. Protestavo visi lietuviai vieningai, siuntė telegramas vyriausybėms, kreipėsi į pasaulio autoritetus, rengė demonstracijas. Bet šiuo syk lietuviai nebuvo vieniši, jiems pritarė visi kilnios dvasios žmonės. Gali būti, kad visuotinis pasipiktinimas sovietus privertė Vytautui Simokaiciui pelengvinti likimą.

Tiesia, jis gavo po mirties bausmės pačią didžiąją bausmę, kokia praktikuojama Sovietų Sąjungoje - penkiolika metų žiaurios, sovietinio stiliaus koncentracijos stovyklų. Jam dabar 34 metai. Bet jis, kaip patirta iš pirmųjų pranešimų apie jo nelaimę, sunkiai sužalotas. Maža, kad jam sulaužyti trys šonkauliai, jis aplamai buvo žvėriškai sumuštas. Tad jo likimas vis tiek tebėra liūdnas. Ir kyla abejonės ir sunkus klausimas, ar jis sugebės šią negailestingą bausmę atlikti.

PASTANGOS IŠGELBĖTI VYTAUTO SIMOKAITIŲ GYVYBĘ

Š.m. sausio 19 d. iš New Yorko radio pranešimų patyręs, kad sovietinis teismas Vilniuje mirties bausme nuteisė Vytautą Simokaitį ir jo žmoną Gražiną (mergautinė pavardė - Mickutė) trijų metų kalėjimo bausme, Vlikas tuoj ėmėsi žygių Vytauto gyvybei gelbėti.

Vliko pirmininkas dr. J.K.Valiūnas netrukus pasiuntė telegramas JAV prezidentui R.M.Nixonui, Popiežiui Pauliui VI-jam, Princui Sadrudin Aga Khan, Aukštajam Pabėgėlių Reikalų Komisarui, Ženevoje, be to, D.Britanijos ministeriui pirmininkui Edward Heatn, Prancūzijos prezidentui Georges Pompidou ir Švedijos min. pirmininkui Olof Palme.

Telegramoje Prezidentui Nixonui, Vliko pirmininkas dr. J.K.Valiūnas nurodė: "Pagal mūsų anksčiau gautas žinias, kurias šandien (sausio 19) patvirtino radio pranešimai bei spauda, Vytautas Simokaitis su žmona Gražina praėj. metų lapkričio 9 d. bandė nukreipti sovietų lėktuvą okupuotoje Lietuvoje. Š.m. sausio 14 d. sovietinis teismas Vilniuje nuteisė V.Simokaitį mirties bausme ir jo nėsčią žmoną nubaudė trijų metų kalėjimu.

Nuolankiai prašau Tamstos, Pone Prezidente, padaryti žygių sovietų įstaigose ir padėti išgelbėti gyvybę žmogaus, norėjusio pabėgti iš sovietų okupacijos ir pasiekti laisvės". (E.)

D.BRITANIJOS misija J.Tautose leidžia biuletinį, siuntinėjama visoms J.Tautų misijoms bei spaudai. Biuletenis sausio 20 d.

citavo Edinburgho laikraščio "The Scotsman" žodžius apie Vytauto Simokaicio žygį: "Jis tenorėjo pasitraukti iš Sovietų Sąjungos ne dėl politinių priežasčių. Sovietų Sąjungos elgesys su Baltijos tautomis yra nemažiau drastiškas, kaip su jos žydų piliečiais". Toliau pažymėjo britų laikraštis: "Panašiai kaip ir kiti kraštai, kurie nepaiso pagrindinių žmogaus teisių, įskaitant ir teisę keliauti ar savo noru emigruoti, Sovietų Sąjunga ypatingai žiauriai elgiasi su žmonėmis, siekiančiais pasitraukti iš krašto".

Pagaliau, škotų laikraštis pareiškė viltį, kad vykstant tarptautinio masto protestams pasaulis atkreips dėmesį į lietuvi. (E.)

VYTAUTĄ SIMOKAITIŲ UŽTARIA AMERIKOS KAIRIEJI SLUOKSNIAI

Amerikos profesorų grupė, kuri buvo žinoma savo kairiomis pažiūromis, kreipėsi į Sovietų Aukščiausios Tarybos pirmininką Podgorny, prašydami pasigailėti lietuvių Vytauto Simokaicio, kurs bandė į Švediją nukreipti lėktuvą skridusį iš Vilniaus į Palangą. Profesoriai savo rašte sako:

Lenkijos laukė Čekoslovakijos likimas

Lenkijos valdžios galva Gierek Gdanske kalbasi su streikuojančiais darbininkais.

LENKIJOS DARBININKAI VĖL MAIŠTAUJA PRIEŠ KOMUNISTINĮ REŽIMĄ

Naujoji Lenkijos vyriausybė, priešakyje su kompartijos sekretorium Gereku, kurs po pirmų darbininkų demonstracijų pakeitė Gomušką, nesugebėjo šalies šiaurėje pasiekti taikos. Atsakingi Varšuvos vyriausybės nariai nuvyko į Štetiną, o paskui aplankė Gdanską, kur ypatingai griežtai darbininkai reikalavo patenkinti jų pareiškimus. Kalbama, kad Gerekas, matydamas darbininkų nuotakas, padaręs kai kurias nuolaidas.

Akivaizdoje susidariusios rimtos padėties, Lenkijos kompartijos centralinis komitetas sušaukė specialų suvažiavimą. Numatomi esą kai kurie nauji Lenkijos vyriausybės pakeitimai.

Štetine ir Gdanske prasidėjo nauji streikai, kurie plečiasi ir grasina sutrukdyti šalies ekonominį gyvenimą. Gerekas su savo bendradarbiais, keliais atvejais susitiko su darbininkų delegacijomis. Jo numatytoji kalba radio ir televizijos programose, tuo tarpu neįvyko, kadangi jis turėjo skubiai vykti į Gdanską, nes padėtis ten pasidarė ypatingai pavojinga. Darbininkai sutrukdė Gdanske traukinių ir autobusų susisiekimą. Gerekas

"Jau daugelį metų mūsų vyriausybės politikai Indokinijoje mes priešinamės, o pastaruoju metu mes protestuojame dėl teismo bylų šioje šalyje. Dabar mes negalime nutyliuoti dėl ypatingai žiaurių teismo sprendimų Sovietų Sąjungoje. Mes jau pasisakėme dėl teismo žiaurumo Leningrado byloje, kur buvo pasmerkti keli žydai tik bandę lėktuvą pagrobti, o šiandien mes prašome lietuvių Vytauto Simokaicio bylą peržiūrėti, jis buvo nubaustas mirties bausme už tokį patį prasižengimą, kaip ir Leningrado žydai".

Jų laiškas baigiamas taip: "Teisėtumo ir humaniško vardu mes prašome palengvinti Vytauto Simokaicio likimą".

* SIMAS KUDIRKA, nepatikrintomis žiniomis, kurios pasiekė vakarus iš užsienio žurnalistų sluoksnių, esąs Lietuvoje - ligoninėje. Kiek tai tikra, sunku pasakyti, nes viešai apie jį Sovietų Sąjungoje visai nebuvo prasitarta.

VILNIUJE išleistas "Lietuvių Kalbos Žodyno" aštuntasis tomas. Jis apima žodžius: melūda - ožvilnis. Šį tomą "Tiesoje" vertindama Sofija Kėzytė, pažymėjo, kad krenta į akis šiame tome daug liaudies šnekamosios kalbos žodžių. (E.)

ištisas valandas derėjosi su darbininkų delegacijomis.

Lenkijos komunistai padarę esą kai kurias nuolaidas katalikų bažnyčiai. Pavyzdžiui, kunigijai bus leista palikti savo žinioje tas žemes ir pastatus, kurie jų buvo užimti, prijungus buvusias Vokietijos teritorijas. Anksčiau tie turtai priklausė vokiečių katalikams.

Lenkijos darbininkų nuotaikos tebėra piktos ir jų tarpe nepasitenkinimas nėra atslūgęs, nuo didžiųjų maištų pajūrio miestuose. Bet šių demonstracijų pasekmės labai greitai galėjo pasibaigti tragiškai, apie tai gerai žinojo, kaip patys darbininkai, taip pat ir Lenkijos dabartinė valdžia. Žiniomis, ateinančiomis iš Vienos, Austrijos sostinės, rusai jau buvę pasirengę žygiui į Lenkiją. Todėl lenkai patys pasirūpino savo jėgomis pasiekti ramybės, nes jie žinojo kas jų laukia, jeigu tolimesnis maištas būtų išsiplėtęs Lenkijoje.

Raudonosios rusų armijos kareiviai prie Lenkijos sienos.

KAIP REIKIA MYLETI LIETUVOS GAMTA

(Iš praeito numerio)

Prof. Tado Ivanausko statytas Obelynėje namas, apie kurį jis kalba savo atsiminimuose. Šis namas puoštė visą apylinkę ir buvo plačiai žinomas.

Obelynėje auga trys rūšys klevų: paprastasis mūsiškis klevas, sidabrinis klevas ir gautas iš Amerikos cukrinis klevas. Iš Tolimųjų Rytų atvežtas, gana gerai auga kamštamedis, kurio žiauberis tinka kamščiams pagaminti, o žiedus mielai lanko bitės. Taip pat čia auga iš Tolimųjų Rytų kilusi aktinidija. Aktinidija yra dvinamis augalas, duodantis saldžių uogų ir schizandra. Schizandros nepaprastai rūgščios uogos turi gydomųjų savybių. Turime ir vieną šiltų kraštų egzotą - pauloviniją. Tai medis su didžiuliais lapais ir puikiais violetinės spalvos žiedais, pražystančiais prieš pat pasirodant lapams. Mūsų medžiui jau apie 10 metų, kas rudenį mes jį paguldome ant žemės, kad sniegas jį pridengtų. Pas mus jis dar nežydi, bet auga labai vešliai.

Jau 1921 m. Lietuvoje įsikūrė "Lietuvai pagražinti draugija". Jos tikslas pagražinti mūsų kraštą, o svarbiausia - atkurti išnykusią augaliją, miškus, parkus, išlaikyti istorines vietas ir pan. Ši draugija stengėsi patraukti jaunuomenę, ypač moksleivius. Svarbiausia šios draugijos priemonė buvo medžių sodinimas. Buvo sutarta su Švietimo ministerija vieną pavasario dieną atleisti mokinius nuo pamokų ir paskirti jų medžių sodinimui. Mokiniams šis darbas labai patiko, atsirado net entuziastų. Arti Kauno buvo apšodintas smiltynas tarp Petrašiūnų ir Pažaislio, be to, tušti plotai Panemunės miškuose.

Gamtos apsauga buvo tais laikais mažai kam suprantama ir oficialiai nebuvo atstovaujama, bet vis dėlto Obelynė tapo ta vieta, kurioje mielai spietėsi zoologai, botanikai ir gamtos mylėtojai. Dažnai susirinkdavo studentai susipažinti su medžiais ir paukščiais. Obelynės vardas išpopuliarėjo. Gal kas mano, kad šis vardas yra kilęs dėl auginamų ten obuolių. Ne, ne dėl to. Obelynės dauboje augo sena, stora laukinė obelis. Piemenys, kurie seniau čia ganydavo savo gyvulius, tą vietą ir praminė Obelyne.

Obelynės namų statyba ėjo greit, nes trūko tam pinigų. Vos per dešimtį metų namas buvo galutinai užbaigtas, ir atėjo eilė kitiems sumanymams. Svarbiausias mano siekimas buvo sodas. Šį pamėgimą aš, tur būt, paveldėjau iš savo tėvo, kuriam Lebiudkos sodas buvo jo nuolatinis rūpesčių ir naujų sumanymų šaltinis. Pirmiausia panorau

turėti Obelynėje tas vaismedžių veisles, prie kurių pripratau savo tėviškėje, kurios man nuo mažų dienų buvo pažįstamos, tad, pirma proga apsilankęs Lebiudkoje, prisiskyniau visą glėbį įskiepių ir atvežiau juos į savo kuriamą sodą. Gaudavau įskiepių, net ir didokų medelių bei krūmų iš Vokietijos, Olandijos, Prancūzijos. Taip Obelynės sode pamažu, be didelių išlaidų susidarė nuosavas rinkinys. Žinoma, dalis vaismedžių neatlaikė mūsų klimatinėms sąlygoms ir žuvo, nes kelios žiemos, ypač 1929 m. buvo labai žiaurios. Keletas vaismedžių veislių pasirodė labai vertingos ir sodininkystės parodose traukė į save dėmesį, tad jos ir buvo Lietuvoje išplatintos. Prie tokių obuolių priklauso "Vytis" - didelis, labai gero skonio žemėinis obuolys. Iš kriaušių dėmesio verta "Obelynės raudonoji" - gražios rožinės ir geltonos spalvos.

Labai išpopuliarėjo viena nežinomos kilmės vynuogių rūšis. Mes ją pavadino "Rastinuke", nes jauną augaliuką radome Vilniaus griuvėsiuose. Vėliau jį padaugino ir jis paplito visoje Lietuvoje. Ši veislė turi iš vidutinio didumo uogų sudarytas tamsiai mėlynas kekes, labai derlinga, o svarbiausia - labai atspari šalčiui ir žiemą jos nereikia pridengti. Mes šias vynuoges auginome prie kelių trobesių. Prie sienos prisiglaudusiose jų šakose peri gražūs raudongalviai civyliai.

Iš kitų vijoklinių augalų turiu pasigirti kartuole. Jos sėklos buvo atvežtos bene 1926 m. iš Paryžiaus. Vienas didžiulis kartuolės krūmas užima visą namo sieną. Pažymėtini jo didžiuliai lapai ir žiedai, panašūs į pypkę, dėl to vokiečiai šį augalą vadina pypkiamedžiu (Pfeifenbaum). Kai kurios Obelynės tvoros yra papuoštos sausmedžiais. Dvi sausmedžių rūšys turi rožinės spalvos žiedus ir yra labai kvapnios, o trečioji žydi oranžinės spalvos labai gausiais žiedais, kurie visai nekvepia. Įdomūs vijokliniai krūmai yra raganės. Viena raganės rūšis žydi spalio mėnesį prieš pat šalčius. Jos žiedai balti, labai gausūs ir kvapnūs. Tai vienas iš vėlyvųjų žieduolių.

Noriu pasigirti ir savo svogūniniiais augalais. Tulpės ir narcizai yra visiems gerai žinomi, bet man labai patinka snieguolės ir scylės. Snieguolė yra pirmoji pavasario gėlė: dar sniegas tebekloja žemę, tik kai kur smėlė-

DIDŽIULĖ LIETUVOS GAMTOS MEILĖ OBELYNĖ - PROF. TADO IVANAUSKO ATSIMINIMAI

tose vietose juodoja žemės lopiniai, ir ten pasirodo šios mielos baltys gėlytės. Jeigu bitės išdrįso iškristi iš avilio, jos randa medaus lašelį snieguolės žiede. Snieguolės skuba žydėti, skuba subrandinti sėklas, kol dar nepasirodė kiti augalai, kol jie neužstojo saulės. Truputį vėliau ima rodytis scylės - iš pradžių geltonas diegas kiša iš po žemės savo nosytę, o netrukus išsiskleidžia puikia tamsiai mėlyna gėlyte. Snieguolė - Pietų Europos augalas, o scylė yra kilusi iš Sibiro, bet abi jos gerai jaučiasi mūsų krašte.

Laukinių ir miškinių gėlių Obelynėje aplink namą daug. Iš pat pavasario žydi žibuoklės, plautės, o jas gausiai lanko bitės, paskui vištapienės, baltos ir geltonos plukės, o tarp jų kaskart vis retesnės žalčialankis. Seniau Obelynės apylinkėse augo lieknosios plukės ir klumpelės, bet vėliau šios gėlės kažkodėl išnyko. Užtat ir dabar yra gausi gebenė, bet tik vienoje vietoje - Varžupio daubos šlaite. Ji šliaužia žeme, bet taip pat mėgina kopti medžiais ir, jeigu yra palanki žiema, pasiekia net 2-3 metrus aukščio, bet anksčiau ar vėliau šaltis sunaikina šias antžemines dalis ir lieka gyvos vien tos dalys, kurios buvo po sniegu. Ji niekuomet nežydi. Vienas toks augaliukas, paimtas iš Varžupio daubos, buvo pasodintas prie mūsų namų iš šiaurės pusės. Šios nežymios apsaugos jam užteko augti iki stogo ir sustorėti iki pusantro centimetro. Gebenė mūsų krašte yra reliktinis augalas. Varžupio slėnyje jis auga dėl to, kad čia yra jam tinkamas mikroklimatas.

(BUS DAUGIAU)

LIETUVOS UNIVERSITETAS

(1579 - 1803 - 1922)

Lietuvių Profesorų Draugija Amerikoje leidžia stambų, apie 700 puslapių veikalą antrašte "Lietuvos Universitetas". Šio veikalo redakcinę komisiją sudaro: Redakcinės komisijos pirmininkas Vyskupas V. Brizgys, leidinio redaktorius Pranas Čepėnas, kalbos taisytojas prof. dr. P. Jonikas ir komisijos nariai - prof. St. Dirmantas, prof. med. dr. J. Meškauskas ir kun. P. Dilys. Vienas redakcinės komisijos narys inž. J. Rugis yra miręs. Šiame veikle informuojama apie mokyklų pradžią Lietuvoje, o nuo 1579 m., t. y. nuo Vilniaus Jezuitų Akademijos įsteigimo aprašoma beveik 400 metų Lietuvos aukštojo mokslo istorija: Vilniaus Jezuitų Akademia, Vyriausioji Lietuvos Mokykla, Senasis Vilniaus Universitetas. Po Senojo Vilniaus Universiteto uždarymo (1832 m.) - Dvasinės ir Medicinos-Chirurgijos akademijų darbai, Lietuvos nepriklausomybės metu Lietuvos Universitetas, kuris vėliau buvo pavadintas Vytauto Didžiojo Universitetu ir Vilniaus Universitetas ligi 1944 m.

Tai bus pirmas tokios plačios apimties veikalas apie Lietuvos aukštojo mokslo mokyklas - universitetus.

Leidinį galima užsisakyti per Lietuvių Profesorų Draugiją Amerikoje, rašant pirm. prof. St. Dirmantas, 6616 So. Washtenaw Ave. Chicago, Ill. 60629, USA. Viena knyga 15 dol., garbės prenumeratūra 100 dol., mecenatas 500 dol. Knyga išeis naujų metų pradžioje.

TEVYNĖ 5

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Kada žmogus pažvelgė į savo vidų

Pirmą kartą žmogus „pažvelgė“ į save tada, kai buvo atrasti rentgeno spinduliai. Tačiau kartu su rentgenoskopija medicinoje atsirado „neleistinos dozės“ problema: dažnai peršviesti ligonių negalima. O pažvelgti į gyvo organizmo vidų labai svarbu, kai reikia nustatyti diagnozę.

Gamta taip sukūrė žmogų, kad jo vidaus organams reikia pastovios temperatūros. Jai palaikyti organizmas paverčia šiluma dalį energijos, kuri išskiriama, virškinant maistą. Jeigu temperatūra pradeda kilti, organizmas jos perteklių stengiasi išspinduliuoti. Žmogaus temperatūros termoreguliacijos sistema yra tokia tobula, kad ji reaguoja į šimtųjų laipsnio dalių temperatūros svyravimus.

Ši žmogaus šilumos spinduliuoties šaltinio savybė jau panaudota infraraudonajame introskope-termovizoriuje. Kaip žinoma, daugelis susirgimų pažeidžia šilumos paskirstymą organizme. Išaiškindamas kūno spinduliuotį, termovizorius tiksliai parodo organizmo šilumos laukus. Pagal juos gydytojas gali nu-

statyti diagnozę ir paskirti vaistus. Termovizorium medikai gali stebėti, kaip terapeutiškai gydomi įvairūs uždegiminiai procesai, periferinių indų pažeidimai, nudeginimai, nušalimai ir įvairiausios odos ligos.

Tyrimai parodė, kad galima gauti tikslų temperatūros pasiskirstymo organizme vaizdą - tam tikrą termogramą. Tokį termografinį metodą medicina vis plačiau taiko. Sakysim, teptuku paciento ranka padengiama specialiu skysčiu. Rankos termogramoje bematant atsiranda įvairiaspalvės dėmės. Tokiame „spalvotame žemėlapyje“ lengvai atpažįstamos kraujagyslės, o pagal spalvą galima nustatyti, kaip pasiskirstė temperatūra. Tokiu būdu galima sužinoti apie 0,025 C temperatūros pakitimus. Lyginant tokią termogramą su sveiko žmogaus termograma, ligos požymiai lengvai pastebimi. Chirurgo introskopijos metodu nustato, ar prasidėjo kraujo cirkuliacija persodintomis arterijomis, sužino apie įvairius pakitimus operuoto ligonio organizme.

Azijos tautų laisvės diena

PET - Pavergtųjų Europos Tautų Seimas š.m. sausio 22 d. New Yorke, Carnegie rūmuose, turėjo tradicinį, kasmetinį Azijos Tautų Laisvės Dienos minėjimą.

Šiais metais sukako 17 metų, kai 1953 m. sausio 23 d. 22,000 kinų ir Korėjos karo belaisvių atsisakė grįžti į komunistų įtakoje atsidūrusius savo kraštus ir pasirinko išsivijimo gyvenimą. Tą dieną sukaktis minėta ir laisvoje Kinijoje - Formozoje, Pietų Korėjoje ir Pietų Vietname.

Iškilmingą Azijos Tautų Laisvės Dienos minėjimą atidarė PET pirmininkas, albanas Vasil Germejni, nurodęs, kad kinų ir korėjiečių žygis simbolizavęs žmogaus laisvės troškimą.

Svečių tarpe buvo ir tarė žodį ilgametis laisvosios Kinijos misijos vadovas J. Tautose, ambasadorius Liu Chieh (jis priminė Kudirkos žygį) ir P. Korėjos stebėtojas J. Tautose dr. S. Jin Chul. Įdomų pranešimą apie Azijos tautas, komunizmo pavojus ir bendrus aziatų bei europiečių tikslus, kovojant su komunizmu, padarė daugelį metų Azijoje gyvenęs ir veikęs, belgų rašytojas ir paskaitininkas, kun. Raymond J. de Jaeger.

Minėjimą baigiant, Lietuvos delegacijos pirmininkas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas tarė žodį ir perskaitė specialią deklaraciją. Sidzikauskas pabrėžė: mes tikime galutiniu laisvės triumfu/ PET Pilnatis susirinkimas visais balsais priėmė V. Sidzikausko perskaitytą deklaraciją. Joje pažymėta, kad PET Seimas reiškia savo solidarumą Azijos tautoms, už laisvę kovo-

jančioms ir kreipiasi į laisvojo pasaulio vyriausybes, daryti atitinkamus žygius, kurių tikslas - pavergtose Europos ir Azijos tautose atstatyti laisvę ir laisvo apsisprendimo dėsni.

Minėjime dalyvavo Lietuvos gen. konsulas New Yorke, A. Simutis, Estijos konsulas, Vliko vicepirmininkas J. Audėnas, visų devynių, PET atstovaujamo, pavergtųjų kraštų atstovų delegacijos ir būrys svečių bei spaudos atstovų. (E.)

Venezuelos lietuviai. Priešakyje - Y. Bieliukaitė ir J. Statkutė de Roales, stovi - S. Jankauskas, V. Venckus ir P. Krisciūnas. Jie lankėsi Turkijos ambasadoje Prano ir Algirdo Brazinskų reikalu.

LAISVAS ŽODIS BAUGINA LIETUVOS OKUPANTUS

Okupuotoje Lietuvoje susirūpinta Vakarų poveikiu - ir ypač įtaka jaunimui. Kad toji baimė nemaža, liudija praėj. metų pabaigoje, komjaunimo centro sukviesta, Vilniuje įvykusi konferencija. Ji buvo laikoma „moksline teorine“ ir jos tikslas - pasisakyti dėl propagandos, „nukreiptos prieš tarybinį jaunimą“. Buvo pakviesti aukštųjų mokyklų dėstytojai, Mokslų akademijos lektoriai ir kt.

Komunistai susirūpinę, nes, kaip pabrėžiama „Komjaunimo Tiesoje“, šiai konferencijai paskyrusioje ištisą puslapį, „savo puolamosios veiklos smaigaliu buržuaziniai ideologai taiko į jaunąją kartą“. Laikraštyje paskelbti septynių pasisakymai, jų vienas - pasitarimo organizatoriaus, komjaunimo pirmojo sekretoriaus V. Morkūno, dviejų Istorijos mokslų kandidatų (A. Balsio, J. Aničo), dviejų Filosofijos mokslų kandidatų (V. Lazutkos, A. Gaidžio), be to, P. Beniūšio ir ruso, matyt Vilniuje dirbančio lektoriaus V. Portniagino.

Visi jie, jų pačių žodžiais, „smaigaliu taiko“ ne į ką kitą, bet, svarbiausia, į lietuvių kalbą radio valandėles Vakaruose.

Jau paties sekretoriaus Morkūno žodyje pabrėžiama, kad tie Vakarų ideologai siekia „užkariauti mūsų jaunimo protus ir sielą“.

Jei V. Morkūnas tekalba apie „buržuazinius propagandistus“, tai kiti, Vilniuje kalbėję pirštu nurodė į lietuvius išsivijus Vakaruose. Štai, Istorijos mokslų kandidatas J. Aničas pripažįsta, kad tariamieji reakciniai emigrantai negaili jėgų ir laiko klastoti ateistiniam auklėjimui ar materialistinei pasaulėžiūrai.

Beniūšis, sako, suskaičiavęs, kad per 1970 m. pirmąjį ketvirtį Vatikano radijas transliavęs savo laidose, 19 kartų įvairius pranešimus, pokalbius, skirtus Lietuvos jaunimui. Primenami St. Žymanto žodžiai, kad „kovos pagrindinis laukas yra pati Lietuva“. Autorius ištisai cituoja Romos ir Vatikano radijo valandėlių pareiškimus ir, savo išvadoje, pripažįsta, kad, girdi, reakcija „gali suklaidinti žmones“.

Rusas V. Portniaginas savo pranešime puolė ypatingai „Amerikos Balsą“, paminėjo britų BBC, vokiečių „Deutsche Welle“ ir kitus siūstuvus, kurių laidos esančios nukreiptos prieš Sovietų Sąjungą ir prieš... Lietuvą. Šis pranešėjas taip pat suskaičiavo, kad „Amerikos Balsas“ iš dvylikos skyrių, septynis skiria jauniems radio klausytojams. (E.)

* LOS ANGELES lietuviai tautiniuose namuose turėjo susirinkimą ir svarstė būdus, kaip galima pagelbėti Vytautui Simokaičiui. Susirinkime buvo nemaža jaunimo. Išrinkta komisija, kuriai vadovauja Uogintas Kubilius.

* PER NEMUNĄ ties Rusne statomas naujas tiltas. Šio tilto projektą gamino ne Lietuvos inžinieriai, bet Leningrado geležinkelio tiltų statybos institutas.

* VILNIUJE įvyko konferencija, kuri turėjo tikslo išspręsti triukšmo sumažinimo problemas.

TĖVYNĖ 6

SIMAS KUDIRKA - WHAT SHOULD BE DONE

The case of Simas Kudirka must be prevented from sharing the fate of other headline stories in our forgetful society. Here are a few proposals:

* The United States Government must renew its action to press for the release of Simas Kudirka. The earlier half-hearted attempt was bound to be rejected by the Soviets. Ample peaceful means - political, diplomatic and economic - are available to land weight to such an action.

* The voice of the main religious leaders must be heard on behalf of Simas Kudirka.

* Organizations such as Amnesty International or the International Commission of Jurists must immediately make Kudirka's case their own. They must press the Soviet authorities for an open trial, admission of foreign jurists as observers, etc.

* The name of the USCGc Vigilant, now replete with infamous connotations, should be changed to Simas Kudirka, as a floating reminder.

* The tragedy of Simas Kudirka should serve as a perennial rallying cry for all those who struggle against Soviet colonialism. For those who hold power in the free world, Kudirka's fate must be a constant reminder of their obligations toward the captive Lithuanians and other peoples of East Europe, obligations that can be met best by an active policy to promote self-determination in Soviet-subjugated lands.

* Since abysmal ignorance of the conditions in Lithuania and in East Europe generally, played a part in Kudirka's extradition, a permanent scholarship in his name of Lithuanian or Baltic studies ought to be established.

ASSEMBLY OF CAPTIVE EUROPEAN NATIONS OBSERVES ASIAN PEOPLE'S FREEDOM DAY

The 17 anniversary of the Asian People's Freedom Day was observed on January 22 at the Carnegie Endowment International Cen-

ter in New York City, with the key addresses stressing the danger of Communist enroachments in Asia and Europe.

Organized by the Assembly of Captive European Nations (ACEN), the observance commemorated a historic event seventeen years ago, when 22,000 Chinese and Korean prisoners of war in UN custody chose exile rather than return to their Communist-ruled homelands.

A special declaration, adopted unanimously by ACEN, was introduced by Vaclovas Sidzikauskas of Lithuania. Mr. Sidzikauskas has visited Asia on several occasions, as has Chairman Germerji.

The declaration brought into sharp focus the meaning of Asian People's Freedom Day and pointed out that "whenever man has been given a choice of action, he has chosen freedom".

The declaration ended with an appeal to the free governments of the world to "take appropriate steps to restore freedom and self-determination to the captive nations of Europe and Asia".

U. S. AFTERMATH

The three officials who bear the greatest responsibility for the extradition of Simas Kudirka have been penalized. Admiral William Ellis and his staff commander Captain Fletcher Brown, were suspended and allowed to retire permanently. Captain Ralph Eustis of the USCGc Vigilant was given a reprimand and then transferred.

The Kudirka case is still under investigation by a Congressional Committee under Representative Wayne Hayes (D., Ohio).

STATEMENT BY MAYOR JOHN V. LINDSAY

I am distressed to learn about the sentence imposed upon one of the defendants in the Vilnius Trial. Its harshness is particularly shocking in light of the world-wide outcry about the injustice over the Leningrad Trial.

This is another case that calls for mercy from Soviet officials.

* LIETUVIŲ OPERA Chicagoje artimiausiu savo pastatymu numatė G. Verdi "Traviatą". Šia opera buvo pradėtas ir Lietuvos Operos veikimas.

* VISUR RUSŲ PRIEŽIŪRA. Šiauliuose pirmas sekretorius Jurgelevičius, o jo pavaduotojas Avralovas, Biržų sekretorius Bitinas, antrasis - Peisaravičius, Mažeikių - Aleksandravičius, pavaduotojas - Šarapajevs, Klaipėdos - Petrauskas, o pavaduotoja Veretnikova, Ignalinos - V. Snieška, o pavaduotojas Kolesnikovas, Kauno - Lengvinas, pavaduotojas Maksimovas, Švenčionių - Kaminskas, o pavaduotojas Finogenovas. Net ir paties Sniečkaus pavaduotojas irgi rusas.

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Sausio 30, 1971

ADOMAS J. SUKACKAS, 57 kp., Worcester, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė rugpjūčio 4, 1924 m., mirė gruodžio 13, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Mary Sukackas.

POVILAS JOZOKAS, 115 kp., Wilkes Barre, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 16, 1958 m., mirė sausio 17, 1971 m. Apdrauda išmokėta velionio giminaitei, Monica Tomolaitis.

JONAS VARNES, 126 kp., New York, N.Y., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė rugsėjo 7, 1928 m., mirė gruodžio 3, 1970 m. Apdrauda išmokėta "Lithuanian Alliance of America, Student Fund".

ANTANAS TALACKA, 126 kp., New York, N.Y., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 15, 1941 m., mirė gruodžio 26, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Anele Talacka.

Viso \$ 1,500.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 7,700.00

IŠMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

Mikas Liuberskis, 38 kp., Brooklyn, N.Y.
Regina Simokaitis, 217 kp., Chicago, Ill.

Viso \$ 1,500.00

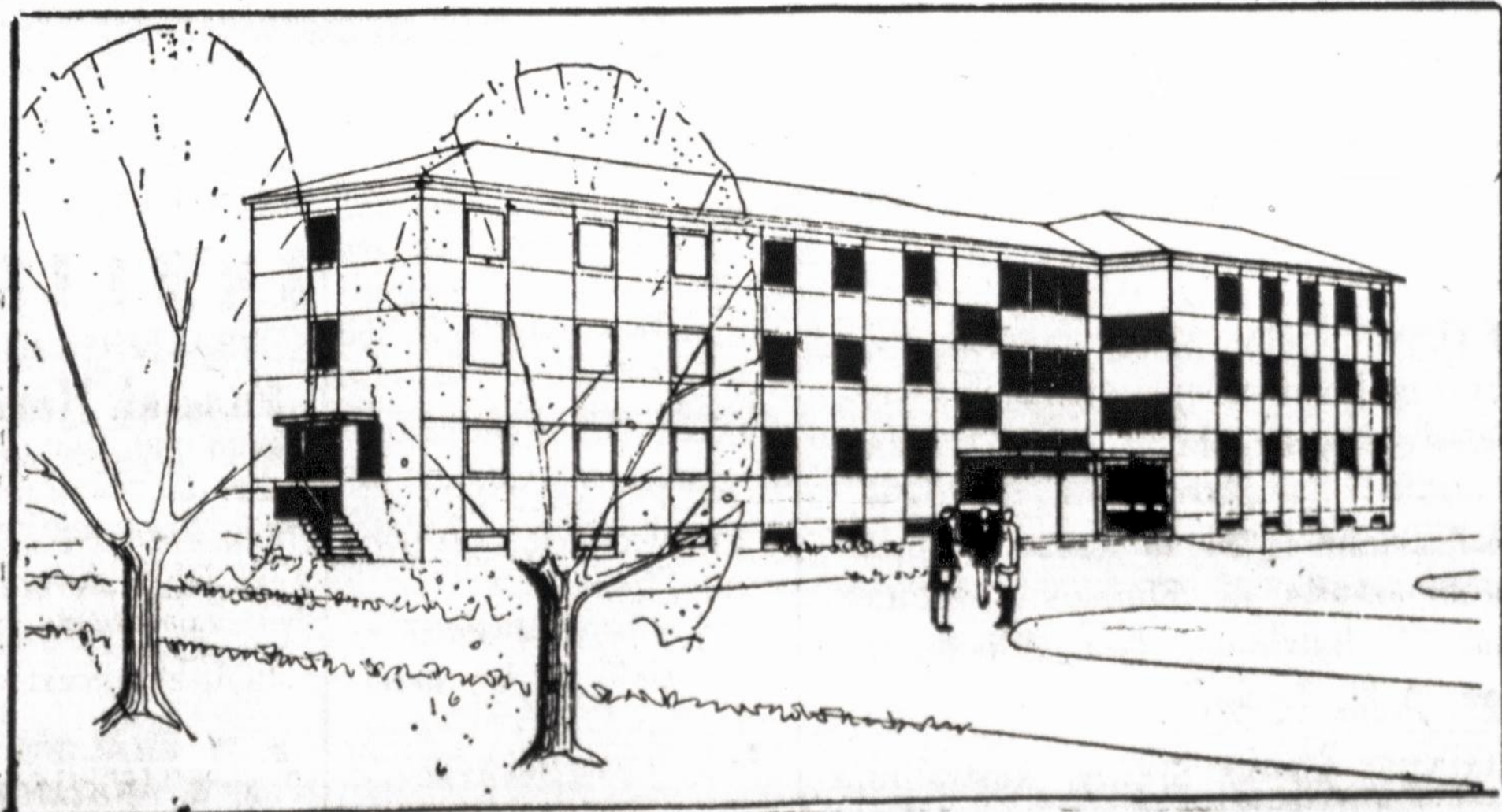
Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 7,500.00

* ST. PETERSBURGH, Fla. lietuvių klubas jau eilę metų naujuosius metus sutinka kartu su latviais, kurių čia nedaug esama.

* MIAMI, Fla. lietuviai Vasario Šešioliktos šventę rengiasi švęsti vasario 10 dieną. Programoje dalyvaus solistė Aldona Stempuzienė.

* CHICAGOS mayoro Daley sūnus vedė lietuvaitę - Loreta Aukštikaitę.

* ANTANAS TAMKUS, SLA 57 kuopos pasižymėjęs organizatorius, šiais metais jau spėjo įrašyti 7 naujus narius. Jų tarpe yra ir Vytautas Mačys, kuris Lietuvoje dirbo ekonominiuose laikraščiuose.

Vasario 16 Gimnazijos mokinių bendrabucio projektas. Šiai statybai sėkmingai renkamos aukos Amerikos lietuvių tarpe.

A. Miliausko SLA žymaus veikėjo atminimui, SLA Pildomoji Taryba paskyrė auką SLA Tautinei Fondacijai \$ 25.00.

* **JUOZAS BALČIŪNAS**, SLA 11 kuopos narys iš Waterbury, Conn., pirmą kartą apsilankė SLA Centre. Juozo Balčiūno šeima ištikima mūsų Susivienijimui, nes iš jos net trys yra mūsų nariais. Be jo paties dar dvi dukterys priklauso mūsų organizacijai.

* **RAŠYTOJAS STEPAS ZOBARSKAS** sulaukė 60 metų amžiaus. Jis yra "Manyland" knygų anglų kalba leidyklos organizatorius. Ši leidykla jau paleido į Amerikos rinką didesnį skaičių lietuvių autorių kūrinių, išverstų į anglų kalbą.

* **STASYS PILKA**, viešėjęs gimtineje, Lietuvos teatro 50 metų sukaktuvių iškilnių metu, turėjo pasikalbėjimą su "Gimtojo Krašto" korespondentu. Jis pasakęs, kad rado "visai kitą Lietuvą". Artistas lankėsi ne tik Vilniuje ir Kaune, bet jam buvo leista pabuvoti ir kitose vietose, kur eiliniai turistai nepatenka. Pilka pasidžiaugė nauju teatro darbuotojų prieaugliu. Jam patikę kai kurie vaidinimai. Pilka labiausia buvęs sužavėtas ansamblio "Lietuva" koncertu. Be teatro ir kitokių meno apraiškų Pilka atkreipė dėmesį ir į naujas statybas. Tačiau Pilka sako, kad yra daug naujų namų, tik esą gaila, kad ten "durys netobulos, nesandarūs langai". Bet jo nuomone tai visa galima esą pataisyti. Pilkai patiko, kad savo sesers namuose Kaune jis rado skalbiamą mašiną ir televizorių.

* **LIETUVOJE**, kai kurių laikraščių pranešimu, 1970 metais apsilankė net aštuoni tūkstančiai turistų iš įvairių kraštų. Daugiausia, žinoma, buvo piliečių iš už geležinės uždangos, bet taip pat būta lankytojų iš Amerikos, Skandinavijos, Australijos, Japonijos ir net iš Naujosios Zelandijos.

* **"SANDARA"** praneša: - Vatikano laikraščiai paskelbė, kad Popiežius kreipėsi į Kremlių, prašydamas nuteistųjų žydų pasigailėti, o apie krikščionį-kataliką Simą Kudirką nepratarė nei vieno žodžio.

* **VYTAUTAS STANEIKA** pažadėjo kalbėti Lake Worth, Fla. Lietuvių Klubo rengiamame Vasario Šešioliktos dienos iškilnėse, kurios įvyks vasario 13 d.

VILNIAUS ir visos Lietuvos kino lankytojai daugiau lanko bei mėgsta užsienio gamybos filmus. Apie tai liudija A. Matekūnaitės paskelbti duomenys "Komjaunimo Tiesoje". Jos žiniomis, pernai spalio mėn. Vilniaus kino teatruose buvo parodyti 22 filmai. Daugiausia žiūrovų turėjo ne sovietų, bet indų gamybos du filmai "Gėlė ir akmuo" 144,000 žiūrovų) ir "Anupama" (114,000).

Žymiai mažiau buvo lankomi sovietų gamybos filmai, kaip "Čaikovskis" (65,000 žiūrovų) ar "Ypatingos paskirties komisarai" (16,000). (E.)

REIKIA ATITAIKYTI KLAIDINGAS ŽINIAS

Ryšium su P. ir A. Brazinskių ir Simo Kudirkos žygiais į laisvę, pasaulio spaudoje paskelbta nepaprastai daug aprašymų bei įdėta žemėlapių, kuriuose parodyta Lietuvos vieta Europoje.

Lietuva dažnai pavaizduota sudėtine Sovietų Sąjungos dalimi. Tokių klaidinančių aprašymų ateityje gali būti ir daugiau.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas prašo laikraščių skaitytojus nedelsiant atsiliiepti laiškais, į atitinkamas redakcijas, atkreipiant jų dėmesį, kad laikraščių skelbiamuose žemėlapiuose Lietuva nebūtų įjungtama į Sovietų Sąjungos imperiją. (E.)

KAUNO Dramos teatras (buv. Metropolitan kino patalpose), gruodžio 16 d. pastatė, per 50 metų laikotarpį, 316-ąją premjerą. Tai kauniečio J. Glinskio pjesė "Grasos namai". Režisavo J. Jurašas. (E.)

* **LIETUVOJE** gaminamas vėžiui gydyti naujai surastas vaistas "Iofenalis". Jo gamintojams: Keblui, Karpavičiui, Telyčėnui, Breiviui ir Vaitkevičiui Maskva paskyrė ordenus.

* Į **CHICAGOS** aldermanus kandidatuoja tarp kitko ir du lietuviai, čia gimęs Charles Oksas ir naujai atvykęs Juozas Bacevičius.

* **VALENTINOS IR STEPO MINKŲ** radio programa Naujoje Anglijoje, minėdama 37 metų veiklos sukaktį kovo 14 d. rengia iškilmes ir kviečia talentingus lietuvius pranešti apie save, nes bus talentų pasirodymas. Taip pat numatomas balius ir "Miss Lithuanian New England" rinkimai. Parengimas įvyks Bostone Lietuvių Klubo salėje.

* **BOSTONO** lietuvių inžinierių draugija Simo Kudirkos bylai parenti aukojo \$ 200.00, o atskiri nariai dar surinko \$ 635.00.

* **BRONĖ SPUDIENĖ**, žymi SLA veikėja, su gera kaimyne Uršule Kraus, turi žiemos atostogas Floridoje ir siūnia linkėjimus visiems pažįstamiems iš saulėto pajūrio.

* **ST. BALZEKAS**, Lietuvių Kultūrinio muziejaus steigėjas, taip pat eina Chicagos miesto bibliotekų vadovybėje tam tikras pareigas. Jis pasiūlė, kad Chicagoje būtų praplečiami įvairių tautų knygų skyriai, nes čia gyvenantieji įvairių tautų žmonės siekia arčiau pažinti jų kilmės kultūrinės apraiškas.

* **LIETUVIŲ** teatro 50 metų sukaktuves minėti Chicagoje susijungė žymiausias lietuvių teatralų jėgos. Jubiliejinėse iškilnėse minimos tokios pavardės: Zina Orentienė, Pranė Radzevičiūtė, abi iš Kanados, Antanina Dambrauskaitė iš Floridos, Vytautas Marijošius iš Hartfordo, Ona Žilinskaitė-Dailydienė iš St. Louis.

* **"DAINOS"** choras Sydney, Australijoje turi naują vadovą Kiverį, ir savo metiniame koncerte šis choras atliko net 15 dainų.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiestuose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasiūsite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

Ašku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-čius metų. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsakykite KELEIVIO 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, einas 2 kartus į savaitę Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00
Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

Telef.: GRoovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Lithuanian - language and other typewriters, as well as office machines and equipment sold. We also service and repair.

ALL LANGUAGES
TYPEWRITER CO. INC.

119 West 23rd Street
New York, N.Y. 10011

Telephone: CH-3-8086

Tel. 296-2244

SHALINS

(SHALINSKAS)

Funeral Home

84-02 Jamaica Ave.

171e Forest P'way stories
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja

laidotuviams

Koplyčios

visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir

J. E. SHALINS

Tėvynė 8;